

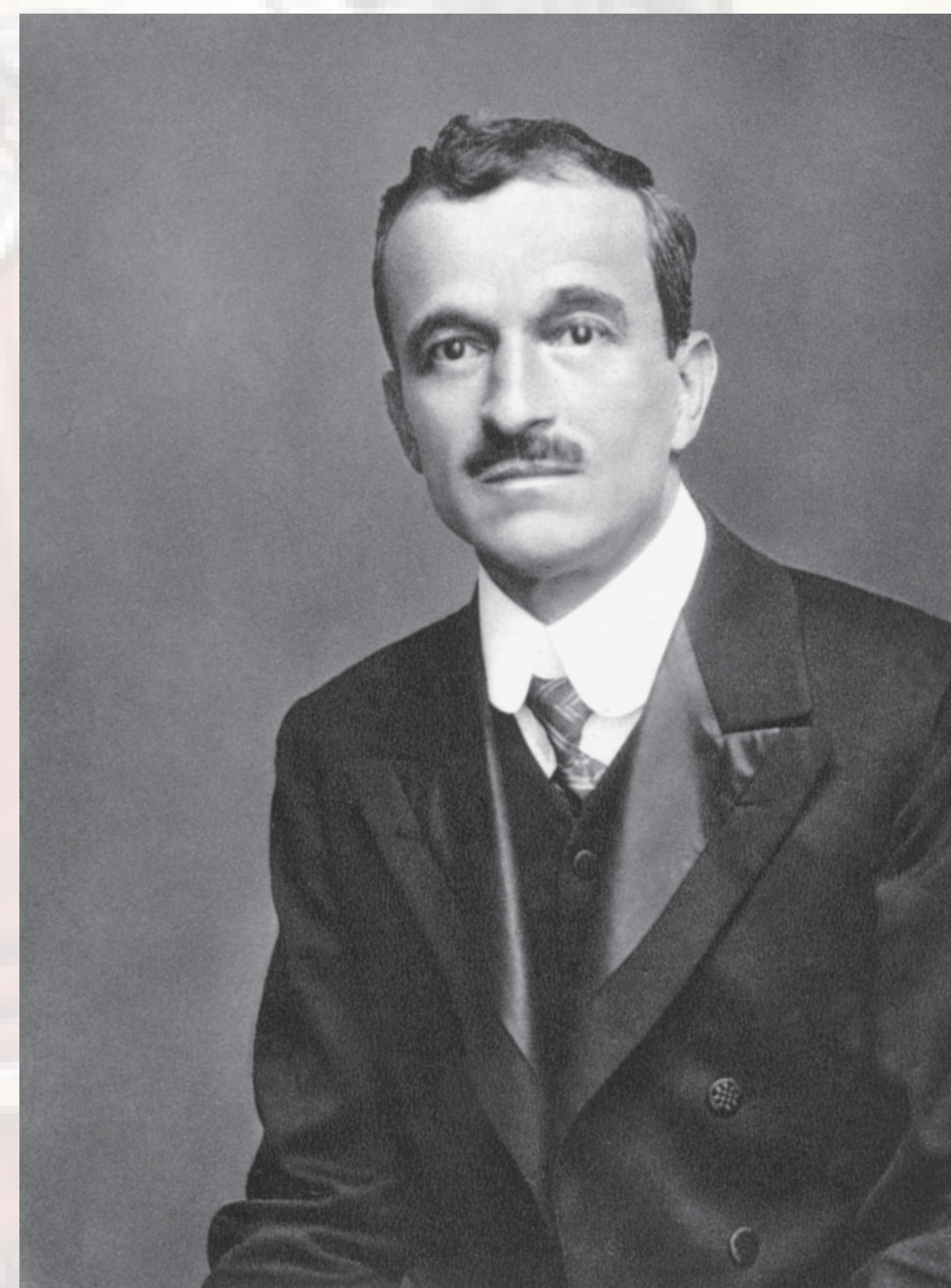
ŠTIPENDIJSKE USTANOVE V GRADIVU ARHIVA REPUBLIKE SLOVENIJE DO RAZPADA AVSTRO-OGRSKE LETA 1918

Gmotno podpiranje šolajočih ima globoke zgodovinske korenine, dolgo zgodovino pa ima tudi izraz štipendija. Izvorno latinsko besedo »stipendium« so v antičnem Rimu sicer uporabljali v drugačnih pomenih. Beseda se je lahko nanašala na zemljiški davek, plače vojakom ali kakršna koli druga izplačila. Sodobni pomen je dobila na prehodu iz srednjega v novi vek. Od tedaj beseda označuje gmotno, denarno pomoč posamezniku pri njegovem izobraževanju.

V slovenskem prostoru med štipendijskimi ustanovami, ki so olajševale študij na daljši rok ali ga sploh omogočale, izstopa »štiftunga« duhovnika Luke Knaflja. V času od njene ustanovitve leta 1676 do konca prve svetovne vojne je to štipendijo prejelo več kot 1200 na Dunaju študirajočih slovenskih študentov. Študij na dunajski univerzi zadeva tudi najstarejša v virih izpričana slovenska štipendijska ustanova. Gre za volilo leta 1505 umrlega profesorja te univerze Brikcija Preprosta iz Celja. Na podlagi njegovega volila naj bi na Dunaju študirala po dva za študij primerna Brikcijeva sorodnika ali pač dva nadarjena Brikcijeva »sonarodnjaka ali rojaka«.

Laurentius de Voltolina, Predavanje na univerzi, 14. stoletje (splet)

Sedež Stare univerze na Dunaju. Univerzo je leta 1365 ustanovil avstrijski vojvoda Rudolf IV. (splet)

Sedež Nove univerze na Dunaju. Stavba je bila zgrajena v letih 1873–1884. (splet)

Štipendista Knafljeve ustanove na Dunaju: pesnik France Prešeren (1800–1849) in matematik Josip Plemelj (1873–1967), prvi rektor Univerze v Ljubljani (splet; Zgodovinski arhiv in muzej Univerze v Ljubljani)

*Avtorji razstave: Andreja Klasinc Škofljanec, Jure Volčjak, Lilijana Žnidaršič Golec
Reprodukcije: Primož Tanko, Zgodovinski arhiv in muzej Univerze v Ljubljani, splet
Oblikovanje: Fotoformat
Izvedba: Fotoformat*